

ÕIEND JÄRELEVALVE KOHTA EESTI ESIMESES ERAKOSMEETIKAKOOLIS

1. SISSEJUHATAV OSA

- 1.1. Eesti Esimene Erakosmeetikakool (edaspidi *kool*) on erakutseõppeasutus, mille pidajaks on Ilu ja Tervis OÜ. Osahingu ainuosanikuks on eraisik. Kooli aadress on Pärnu maantee 130, Tallinn 11317, e-posti aadress: info@kosmeetikakool.ee, veebiaadress: <http://www.kosmeetikakool.ee>; telefon 6555131.
- 1.2. Kooli omanik on kooli direktor ja nõukogu esimees. Koolile on haridus- ja teadusministri 27.06.2013 käskkirja nr 319 alusel välja antud koolitusluba nr 7083HTM. Ministri 04.02.2015 käskkirja nr 42 „Erakutseõppeasutuste õppe läbiviimise õiguse pikendamine“ alusel pikendati kooli õppe läbiviimise õigust iluteeninduse õppekavarühmas kuue aasta võrra kuni 2021. aasta 31. jaanuarini.
- 1.3. Järelevalve aluseks oli Harju maavanema 27.04.2016 korraldus nr 959-k „Riikliku järelevalve teostamine Eesti Esimeses Erakosmeetikakoolis“ alusel.
- 1.4. Järelevalvet teostas 09.05.–16.05.2016 Harju Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna haridus- ja kultuuritalituse peainspektor Sirje Luide.
- 1.5. Järelevalves vesteldi kooli direktori, õppetöö koordinaatori, projektijuhi/koolitusjuhi, nõukogu liikme, sekretäri, õpilaste esindajaga, tutvuti kooli dokumentatsiooni ja Eesti Hariduse Infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) andmetega.

2. OLUKORRA KIRJELDUS JA ANALÜÜS

2.1. Ülevaade koolist

Kool avati 1995. aastal eesmärgiga pakkuda õpilastele keskharidusejärgset kutsealast tasemeõpet ja täienduskoolitust. Praeguses asukohas alustas kool tegevust 2000. aastal.

- 2.1.1. 2015/2016. õppeaasta alguses õppis koolis 95 õpilast järgmistel õppekavadel: juuksuri õppekaval 24 ja kosmeetiku õppekaval 71 õpilast. Neist olid õpingud lõpetanud järelevalve ajaks 49 õpilast, sealhulgas 43 kosmeetikut ja 6 juuksurit. Õpilaste nimekirjast on välja arvatud 9 kosmeetiku õppekava õpilast. 2016. aastal alustas õpinguid kosmeetiku õppekaval 16 uut õpilast.

Seisuga 09.05.2016 oli EHISesse kantud ja koolis kohapeal kontrollitud andmetel õpilaste nimekirjas 53 õpilast, neist juuksuri õppekaval 18 ja kosmeetiku õppekaval 35. Järelevalve ajal oli neist akadeemilisel puhkusel juuksuri õppekaval üks ja kosmeetiku õppekaval seitse õpilast.

EHISe andmetel oli kosmeetiku õppekaval 29 täiskoormusega ja 6 osakoormusega õppijat. Tegelikult õppisid kõik 35 kosmeetiku õppekaval õppijat statsionaarses õppevormis. Parandus EHISesse tehti järelevalve ajal. Haridussilma alajaotuse „Kutsehariduse tulemuslikkus riigi tasandil“ andmetel (http://www.haridussilm.ee/?leht=tulemus_5) on koolis õppetöö katkestanuid 2015. aastal 5,3% (riigis 20,3%) ja kutseeksami edukalt sooritajate osakaal lõpetajatest 74,6% (riigis 45,6%). Tulemused on riigi keskmisest paremad.

- 2.1.2. Kool pakub nii tasuta kui ka tasulise õppe võimalusi. Haridus- ja teadusministri 08.01.2015 käskkirja nr 9 „Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatavate riigi kutseõppeasutuste ja rakenduskõrgkoolide ning munitsipaal- ja erakutseõppeasutuste riikliku koolitustellimuse kinnitamine kutseõppes aastateks 2015–2017“ alusel kinnitati iluteeninduse õppekavarühmas kooli riiklikuks koolitustellimuseks (edaspidi

RKT) kümme õppekohta ja 2016. aastaks kümme õppekohta. Ministri 09.02.2016 käskkirja nr 1.1-2/16/24 „Kutseõppe tasemeõppe riiklik koolitustellimus aastateks 2016–2018“ alusel kinnitati koolitustellimuseks aastateks 2016–2018 igal aastal kümme õppekohta. RKT õppekohtadele võeti esimesed õppurid 2015. aasta sügisel avalduse, vestluse ja essee alusel. Uus grupp avati 2016. aasta märtsis. EHISE ja koolis oleva õppurite nimekirja põhjal õppis järelevalve ajal juuksuri õppekaval RKT alusel moodustatud õppekohal 14 õpilast.

2.1.3. Kool korraldab ka täiskasvanute täienduskoolitust. Eesti Töötukassa tööturukoolituse tellimise 13.05.2013 halduslepingu 7-6.3/13/0126 alusel on aastatel 2013–2016 kursused iluteeninduse valdkonnas lõpetanud 64 inimest. Järelevalve ajal õppis koolis seitse Eesti Töötukassa poolt suunatud inimest järgmistes valdkondades: maniküür ja pediküür 1, kosmeetika 4 ja juuksur 2.

2.2. Kooli juhtimisorganid

2.2.1. Nõunike kogu tegevus

Järelevalve ajal tutvuti kooli nõukogu ja nõunike kogu tegevusega.

- 1) Nõunike kogu moodustati 27.05.2014 (koosoleku protokoll nr 1), samal koosolekul võeti vastu ka nõunike kogu tegutsemise kord. Teine nõunike kogu koosolek toimus 14.05.2015 (koosoleku protokoll nr 2). Sellel koosolekul arutati täiskasvanuhariduse koolitusi, kooli rahvusvahelistumist ja uue õppekava arendamist programmi „ERASMUS+“ kaudu. Rohkem nõunike kogu koosolekuid toimunud ei ole.
- 2) Kutseõppeasutuse seaduse § 18 sätestab nõunike kogu ülesanded, millest kooli nõunike kogu peab oma töö korraldamisel lähtuma. Seaduse § 18 lõike 3 punkti 1 alusel teeb nõunike kogu kooli pidajale ja kooli nõukogule ettepanekuid kooli arengusuundade, tegevusega seotud küsimustes; punkti 2 alusel annab hinnangu kooli koostööle riigiasutuste, kohaliku omavalitsuse üksuste ja ettevõtetega kooli arengukava eesmärkide saavutamiseks; punkti 4 alusel annab hinnangu praktika korraldamisele koolis ning asutustes ja ettevõtetes. Seaduses sätestatud ülesandeid nõunike kogu täitnud ei ole.

2.2.2. Nõukogu tegevus

Järelevalve ajal tutvuti kooli nõukogu protokollidega perioodil 2014–2016 ja vesteldi nõukogu liikmega (protokoll nr 1, 10.05.2016).

- 1) Kooli nõukogu on käinud koos regulaarselt. 2014. aastal toimus üheksa, 2015. aastal kaheksa ja 2016. aastal on toimunud neli nõukogu koosolekut. Nõukogu koosolekutel on kuulatud ära tegevuskava täitmise aruanded ja uue aasta tegevuskavades püstitatud ülesanded, vaadatud läbi ja kinnitatud õppekavad ja nendes tehtud muudatused, kinnitatud õppekorralduse eeskiri ja selle muudatused, kooskõlastatud majandusaasta aruanne, kuulatud ära poolaastate õppetöö aruanded.
- 2) Nõukogu on heaks kiitnud kõik praktika analüüsid, kuigi kutseõppeasutuse seaduse § 18 lõike 3 punkti 4 alusel peab andma hinnangu praktika korraldamisele nõunike kogu. Nõukogu on vastu võtnud otsuseid õpilaste kooli nimekirjast kustutamise kohta seoses kooli lõpetamisega ja kiitnud heaks üksikute õpilaste õppetöö pikendamise. Kutseõppeasutuse seaduse § 17 lõike 5 alusel kinnitab nõukogu õppekasvatusala töötajate koolitusplaani, kinnitab kooli sisehindamise aruande ja kooli õpilasesinduse põhikirja, kooskõlastab kooli eelarve, selle täitmise aruande ja hankeplaani. Protokollides nimetatud arutelud ei kajastu.
- 3) Kooli põhikirja punkt 3.7 sätestab kooli nõukogu pädevuse. Põhikirja punkt 3.7.5 sätestab, et kooli nõukogu kooskõlastab kooli õppekorralduseeskirja. Haridus- ja teadusministri 28.08.2013 määruse nr 23 „Kutseõppeasutuse arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise kord“ § 7 lõike 4 alusel peab nõukogu õppekorralduseeskirja kinnitama, mitte kooskõlastama.

- 4) Kooli põhikirjas on nõukogule pandud täiendavaid ülesandeid, näiteks põhikirja punkti 3.7.5 alusel kontrollib õppekorralduseeskirja täitmist, punkti 3.7.6 alusel kontrollib kooli arengukava täitmist. Nõukogu liikme kinnitusel ja koosolekute protokollide alusel ei ole neid ülesandeid täidetud.

2.2.3. Õpilasesindus

Kutseõppeasutuse seaduse §-s 42 sätestatud õpilasesindust koolis valitud ei ole ja kooli õpilasesinduse põhikirja koostatud ja sama seaduse § 17 lõike 5 punktis 11 sätestatud korras kinnitatud ei ole. Õpilaste esindajaga toimunud vestluses (protokoll nr 1, 11.09.2016) ilmnas, et tema on oma grupi esindaja, kelle peaulesandeks on suhtlemine õpetajate ja õpilaste vahel.

2.3. Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse aluseks olev dokumentatsioon

2.3.1. Kooli põhikiri

Põhikirja on kinnitanud kooli nõukogu ettepanekul pidaja 11.03.2013 otsusega Ilu ja Tervis OÜ juhatuse liige. Põhikirjas on puudusi ja osa põhikirja punkte ei ole kooskõlas erakooliseaduses sätestatuga:

- 1) Põhikirja punkti 3.7.9 alusel on koolil põhimäärus, erakooliseaduse § 6 alusel on erakoolil põhikiri.
- 2) Põhikirja punkt 11.1.2. alusel algatab kooli pidaja kooli tegevuse lõpetamise, kui koolil puudub kuue kuu jooksul koolitusluba. Erakooliseaduse § 24 lõike 1 punkti 1 alusel lõpetatakse erakooli tegevus, kui koolil puudub kutseõppe läbiviimise õigus.

Alljärgnevad põhikirja punktid ei ole vastavuses kutseõppeasutuse seadusega:

- 1) Põhikirja punkti 3.7.5 alusel kooskõlastab kooli õppekorralduseeskirja nõukogu, kutseõppeasutuse seaduse § 17 lõike 5 punkti 5 alusel nõukogu kinnitab õppekorralduseeskirja.
- 2) Põhikirja punkti 5.3.4 alusel annab kooli nõukogu käskkirju. Kutseõppeasutuse seaduse § 15 lõike 3 kohaselt annab käskkirju direktor.
- 3) Põhikirja punkti 5.3.7 alusel annab kooli diplomi. Kutseõppeasutuse seaduse § 34 lõike 1 alusel väljastatakse lõpetajale lõputunnistus.
- 4) Põhikirja punkti 6.4.6 alusel on õpilasel õigus saada igal õppeaastal vähemalt kuus nädalat puhkust. Põhikirja punkti 4.7 alusel on õppeaasta jooksul vaheaeg kaheksa nädalat. Seega on kaks põhikirja punkti omavahel vastuolus. Kutseõppeasutuse seaduse § 27 lõike 2 alusel peab olema õpilasel kaheksa nädalat vaheaega.
- 5) Põhikirja punkti 4.6.4 alusel on koolil õigus korraldada täienduskursusi vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale. Kutseõppeasutuse seaduse § 23 lõike 7 alusel kehtestab täiendusõppe korralduse tingimused ja korra valdkonna eest vastutav minister määrusega, mitte Vabariigi Valitsus.
- 6) Põhikirja punktid 3.7.13, 3.7.14, 5.2, 5.2.2 käsitlevad üliõpilaste vastuvõtmist ja väljaarvamist. Kutseõppeasutuse seaduse § 36 lõike 2 alusel on kutseõppe tasemeõppe õppekava järgi õppija õpilane.
- 7) Põhikirja punkt 7.2.2. käsitleb pedagoogide atesteerimist. Kutseõppeasutuse seaduse § 62 lõike 1 kohaselt atesteeriti pedagooge kuni 31.12.2013.
- 8) Põhikirjas esineb eksimusi eesti kirjakeele normi vastu.

Järelevalve läbiviimisel võrreldi põhikirjas kehtestatud koolis toimuva reaalse olukorraga:

- 1) Põhikirja punkti 1.6 alusel on kooli õppekeeleks eesti, vene ja inglise keel. Järelevalve ajal olid koolis ainult eestikeelsed õppegrupid. Inglise keeles ei ole koolis õpet toimunud.
- 2) Kooli põhikirja punkti 3.12 alusel moodustavad kooli struktuuri õppe- ja arendusosakond. Tegelikult selliseid osakondi ei eksisteeri. Koolis töötavad õppetöö koordinaator ja projektijuht/koolitusjuht.

2.3.2. Kooli arengukava

Kutseõppeasutuse seaduse § 6 lõike 2 kohaselt kinnitab arengukava pidaja või tema volitatud isik. Eesti Esimese Erakosmeetikakooli arengukava 2013–2016 on kooli nõukogu 19.02.2013 koosoleku ettepanekul kinnitanud OÜ Ilu ja Tervis juhatuse 12.02.2013 koosoleku otsusega juhatuse esimees. Arengukava koostamise aluseks on olnud kooli sisehindamise aruanne 2011–2013. Kooli arengukava läbivaatamisel selgus, et arengukava punkt 3.2 sätestab, et kool pakub õpet kosmeetiku, juuksuri ja küünetehniku erialal. Järelevalve ajal küünetehniku õpperühma avatud ei olnud. Kooli kodulehel oli kirjas, et võimaldatakse õppida ka spaateenindajaks. Arengukavas see ei kajastunud. 2015. aastal küünetehniku erialal õppijaid ei olnud, spaateenindaja eriala esimene lend lõpetas 2015. aasta kevadel, kuid sügisel uut gruppi vastu ei võetud.

Edaspidi tuleks silmas pidada, et enne uue arengukava koostamist koostatavas sisehindamisaruandes on vaja kooli tugevusi ja võimalusi põhjalikult analüüsida, et arengukava koostamisel püstitada reaalsed eesmärgid ja koostada konkreetne tegevuskava eesmärkide saavutamiseks vastavalt erakooliseaduses kehtestatud.

2.3.3. Õppekorralduseeskiri

Õppekorralduseeskirja on kinnitanud kooli nõukogu (protokoll nr 4, 28.02.2014). Õppekorralduseeskirja on täiendatud ja muudetud kooli nõukogu 24.08.2015 koosoleku protokoll nr 6 otsusega nr 1. Õppekorralduseeskirjal on märke, et selle on kinnitanud direktor 24.08.2015, kuid õppekorralduseeskirja kinnitamine ei kuulu direktori pädevusse. Õppekorralduseeskirjal on järgmised lisad: praktika juhend, kursusetöö koostamise juhend, varasemate õpingute ja töökogemuste arvestamise tingimused ja kord, eksamite läbiviimise kord. Õppekorralduseeskiri on elektrooniliselt kättesaadav kooli kodulehel, kuid lisad kodulehel kättesaadavad ei olnud, need esitati järelevalve läbiviijale eraldi. Kooli kodulehel oli eraldi kättesaadav õppekorralduseeskirja üks lisadest – sisekorraeskiri, mis peab olema eraldi dokument, mitte õppekorralduseeskirja lisa. Õppekorralduseeskirjale esitatavad nõuded on sätestatud haridus- ja teadusministri 28.08.2013 määruse nr 23 „Kutseõppeasutuse arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise kord“ (edaspidi *määrus*) §-s 7. Kooli õppekorralduseeskirjas on järgmised puudused:

- 1) Õppekorralduseeskirjas on määramata määruse § 7 lõike 2 punktis 1 sätestatud õppekorralduseeskirja reguleerimisala, sealhulgas õpilaste teavitamise kord õppekorralduseeskirja sisust ja selles tehtud muudatustest.
- 2) Sama määruse § 7 lõike 2 punkt 2 sätestab, et õppekorralduseeskirjas määratakse õppekorralduse alused, sealhulgas kasutatavad mõisted, õppevormide rakendamine, õppekasvatustöö kavandamise ja läbiviimise põhimõtted. Need on määratletud osaliselt.
- 3) Kooli õppekorralduseeskirja punktis 2.2.3 kasutatakse õppetöö korraldamise kohta termineid päevane, öhtune ja kaugõppevorm, mis ei ole kooskõlas kutseõppeasutuse seaduse § 28 lõikega 1, mis sätestab, et õpe toimub statsionaarses ja mittestatsionaarses vormis.
- 4) Kooli õppekorralduseeskirja punkt 2.3.2 toob ära e-õppe definitsiooni, kuid puuduvad e-õppe läbiviimise põhimõtted, mida nõuab määruse § 7 lõike 2 punkt 2.
- 5) Õppekorralduseeskirja punkt 2.4 käsitleb valikainete valimist, kuid valikmoodulite valimise kord puudub. Ei selgu, kellele esitada valikaine soov ja kes ning kuidas otsustab valikaine õppimise võimaluse, mis on määruse § 7 lõike 2 punkti 2 täitmata jätmise.
- 6) Õppekorralduseeskirja punkt 3.4 sätestab praktilise töö korralduse, kuid puuduvad tööohutuse alase juhendamise tingimused ja kord, mida nõuab määruse § 7 lõike 2 punkt 5.

- 7) Õppekorralduseeskirja punktis 4.5 on määratud õpilaspiletite väljastamine ja kasutamine. Kutseõppeasutuse seaduse § 25 lõike 8 kohaselt kehtestab nõuded õpilaspiletile ja selle väljaandmise korrale valdkonna eest vastutav minister määrusega. Haridus- ja teadusministri 28.08.2013 määruse nr 26 „Nõuded kutseõppeasutuse õpilaspiletile ja selle väljaandmise kord“ § 3 lõike 3 kohaselt sätestatakse õpilaspileti kasutamise kord kooli asjaajamiskorras.
- 8) Õppekorralduseeskirja punkt 6 käsitleb akadeemilisele puhkusele lubamise tingimusi ja korda, punkti 6.6 alusel maksab akadeemilisel puhkusel olev õpilane õppemaksu edasi kuni õppeperioodi nominaalaja lõpuni, juhul kui nõukogu ei otsusta teisti. Nõukogu koosolekute protokollides selliste küsimuste käsitlemine ei kajastunud, samuti ei olnud see sätestatud vaadeldud õppelepingutes.
- 9) Õppekorralduseeskirja punkti 7.1 alusel on õpilase õigused ja kohustused fikseeritud sisekorraeeskirjas, mis on õppekorralduseeskirja lisa nr 3 ja on kodulehel olemas. Sisekorraeeskiri peaks olema omaette dokument ning õpilaste õigused ja kohustused peaksid vastavalt määruse § 7 lõike 2 punktile 13 olema määratletud õppekorralduseeskirjas.
- 10) Õppekorralduseeskirja punkti 8.2.8 alusel arvatakse õpilane koolist välja kooli sisekorraeeskirjade vastu eksimisel. Määratlus on väga üldine, ei ole täpsustatud, milliste eksimuste puhul õpilane välja arvatakse.
- 11) Õppekorralduseeskirja punktid 8.2.11 ja 9.4 ei ole omavahel kooskõlas. Punktis 8.2.11 on kehtestatud, et põhjuseta puudunud õpilane kustutatakse kooli õpilaste nimekirjast, kui ta on õppeperioodi jooksul puudunud rohkem kui 50% kontakttundide arvust, kuid punkti 9.4 kohaselt on lubatud puudumiste arv õppeperioodil 100 tundi, mis on vähem kui 50%.
- 12) Õppekorralduseeskirja punkti 9.9 alusel otsustab erandjuhtudel õppetööst osavõtu arvestamise kooli nõukogu. Määruse § 7 lõike 2 punkti 7 alusel tuleb määrata õppest osavõtu arvestamise tingimused ja kord õppekorralduseeskirjas.
- 13) Õppekorralduseeskirja punkti 14.2.2 alusel on järelevastamine tasuline ja järelevastamise tasu kinnitab direktor käskkirjaga. Vaadeldud lepingutest (nt lepingud nr 1302, 1217) ei nähtunud, et õpilased peaks maksma järelevastamise eest lisatasu. Erakooliseaduse § 6 lõike 1 punkti 13 alusel tuleb määratleda õppemaksu kehtestamise, sellest vabastamise ja õppemaksu soodustuste ning õppetoetuste andmise alused ja kord põhikirjas ning § 17 lõike 4 punkti 4 alusel õpilase ja erakooli pidaja vahelises lepingus.
- 14) Õppekorralduseeskirja punkt 15 käsitleb tugiteenuste osutamist, kuid tugiteenuste osutamise kord puudub, mis on määruse § 7 lõike 2 punkti 11 täitmata jätmine. Põhikirja alusel koolis tugiteenuseid ei osutata ja direktori sõnul (protokoll nr 1, 09.05.2016) koolis erivajadustega õppureid ei ole.

2.4. Õppekorraldus

2.4.1. Õppekasvatusala töötajate ettevalmistus

Seisuga 12.05.2016 töötas EHISe ja koolis kohapeal kontrollitud andmetel koolis 11 pedagoogi, neist viis töölepinguga ja kuus käsunduslepinguga. Õpetajatest kaheksa olid lõpetanud magistri- või bakalaureuseõppe või nendele vastava õppe ning kolm õpetajat olid keskeri- või kutsekeskharidusega.

Järelevalve ajal tutvuti koolis olevate täienduskoolituse materjalidega ja võrreldi neid sissekannetega EHISes. Selgus, et üks juuksuri õppekava aineid õpetav õpetaja ei ole 2010. aastast osalenud ühelgi iluteeninduse täienduskoolitusel, kaks juuksuri õppekava aineid õpetavat õpetajat on mõlemad 2010. aastast osalenud kuus tundi iluteeninduse täienduskoolitusel ja üks õpetaja 16 tundi. Kosmeetiku õppekava aineid õpetavatest õpetajatest on üks õpetaja osalenud 12 tundi ja üks õpetaja 24 tundi iluteeninduse täienduskoolitustel. EHISe andmetel on täienduskoolitustel osalenud õpetajatest kuus

õpetajat osalenud oma koolis toimunud kahel tööalasel täienduskoolitusel, mis ei olnud iluteenindusalased, vaid käsitlesid õpetamist. EHISE andmetel on üks õpetaja, kes õpetab kuut õppeainet (jumestamine, küünte kujundamine ja kaunistamine, näohooldus, ripsmete ja kulmude hooldus, spaakultuur ja spaateenused ning praktikum) alates 2010. aastast osalenud 12 tundi iluteeninduse täienduskoolitusel oma koolis. Koolis on olemas paber kandjal koolitusplaanid aastast 2013. Plaanis kajastub, kes õpetajatest peaks mingil koolitusel osalema, kuid kooli dokumentides ei kajastu, kas ta osales planeeritud koolitusel. Koolitusplaan on tabel, mis ei ole direktori poolt kinnitatud. Vestlusest direktoriga (protokoll nr 4, 16.05.2016) selgus, et õpetajad ei ole esitanud koolitusdokumente ja seetõttu on andmed EHISesse kandmata. Neli õpetajat töötavad lisaks koolile ka ilusalongis, neil on igapäevane töökeskkond seotud õpetatava ainega ja nad täiendavad end töökohal. Direktori kinnitusel toimub koolis iga aasta detsembris ka koolituspaanis kajastatud erialane või eriala toetav täienduskoolitus. EHISes see ei kajastunud.

2.4.2. Õppekava rakendamine kosmeetiku erialal

Järelevalves vaadeldi õppekorraldust kosmeetiku (kood: 109526) õppekaval. Kool on 1998. aastast rahvusvahelise kosmeetikute organisatsiooni *Comite International d'Estetique et Cosmetologie* liige ja lõpetanutel on võimalus sooritada rahvusvaheliselt tunnustatud CIDESCO eksam. Kooli sisehindamise aruande põhjal sooritas 2011–2013 selle eksami 37 õpilast. 2014. aastal sooritas selle eksami 17 inimest 39 lõpetajast (43,6%), 2015. aastal 11 lõpetanut 51 lõpetajast (21,6%) ja 2016. aastal 18 lõpetanut 43 lõpetajast (43,6%).

- 1) Õppekava koostamise ajal oli õppetöö pikkuseks üks aasta ja kuus kuud. Seoses üleminekuga viienda taseme kutseksamile pikenes õppeaeg ühe kuu võrra alates märtsist 2015 vastavalt direktori 12.11.2014 käskkirjale nr 1-152/30. Seega ei olnud õppetöö vastavuses õppekavaga, sest õppekavas oli fikseeritud 60 õppenädalat. Koolis alustati uue õppekava koostamist, mis valmis mais 2016 ja on kinnitatud OÜ Ilu ja Tervis juhatase 02.05.2016 koosoleku protokolliga nr 1. Alates 01.09.2016 hakkab õppetöö toimuma arvestusega, et õppekava maht on 120 EKAPit. Õppekava maht (60 ÕN) ja tegelikkus (64 ÕN) ei olnud järelevalve ajal kooskõlas.
- 2) Kooli dokumentidega tutvudes selgus, et grupid ei alusta tööd septembris, vaid nii, nagu õppida soovijatelt avaldusi laekub. Koolis olid olemas direktori käskkirjad õpilaste kooli vastuvõtmise kohta, õppegruppide moodustamise alused kooli dokumentides ei kajastunud.
- 3) Järelevalve ajal oli koolis kosmeetiku erialal seitse gruppi, kelle andmed olid kantud seitsmesse õppetöö päevikusse. Päevik avatakse, kui grupp alustab ja sama päevik on kasutuses selle grupi õppetöö lõpuni. Seismest grupist kaks õpivad CIDESCO grupis. CIDESCO grupis õppijad saavad lõpetades sooritada CIDESCO eksami ning lõpetajad saavad diplomi, mis võimaldab neil töötada kosmeetikuna ka väljaspool Eestit. Õppetöö koordinaatoriga vesteldes selgus (protokoll nr 4, 16.05.2016), et seitsmest kosmeetikute õppegrupist olid neli gruppi sellised, kes soovisid õppekava läbida kahe aasta ja kahe kuuga, üks grupp oli planeeritud õppeajaga üks aasta ja seitse kuud. CIDESCO gruppide töö on planeeritud selliselt, et nad on koolis 12 kuud ja seejärel 6 kuud asutustes praktikal.
- 4) Üks grupp alustas õpinguid oktoobris 2015 (viis õppurit), üks grupp oktoobris 2015 (kaks õppurit), üks grupp septembris 2015 (seitse õppurit), üks grupp 2014. aasta lõpus (kaheksa õppurit), üks CIDESCO grupp alustas oktoobris 2015 (neli õppurit), teine CIDESCO grupp alustas märtsis 2016 (kaks õppurit), üks grupp alustas 2014. aasta oktoobris (kolm õppurit). Lisaks oli akadeemilisel puhkusel neli varem alustanud kosmeetika eriala õppurit. Seega oli kosmeetiku erialal EHISE ja õppetöö päevikute alusel 35 õppurit.

- 5) Üheski õppetöö päevikus ei ole kokkuvõtet õppekava läbimise kohta, kõik kontrollitud päevikud olid direktori poolt kinnitamata. Järelevalve ajal tutvuti valikuliselt kolme kosmeetiku eriala grupi päevikuga.
- 6) Ühe grupi, mis alustas tööd 2016. aasta märtsis, päevikusse oli seisuga 16.05.2016 kantud kokku 20 läbiviidud tundi. 2015. aasta oktoobris alustanud CIDESCO ühe grupi õppetöö päevikusse oli seisuga 16.05.2016 märgitud 227 õppetundi ja kolm iseseisvat tööd, mille juurde ei olnud tunde märgitud. Samas on õppekava arvestusühikuks ÕN. Grupp 56õ alustas samuti 2015. aasta oktoobris ja õppetöö päevikusse oli märgitud 343 tundi ning 117 tundi iseseisvat tööd, ja veel üks iseseisev töö, millele oli tundide arv märkimata.
- 7) Õppekava on koostatud õppenädalate arvestusega. Koolis ei ole jälgitud ja analüüsitud õppekava mahtu ja ainete õppekava täitmist. Õppetöö koordinaatori sõnul (protokoll nr 3, 16.05.2016) võimaldatakse õpilasel, kellel on tekkinud võlgnevused, kuid kes soovib jätkata õppimist, käia teiste rühmade tundides või praktilal kokkuleppel direktori ja õpetajatega. Õppekorralduseeskirjas seda kirjeldatud ei ole. Õppekorralduseeskirjas on individuaalse õppekava rakendamise võimalus, kuid seda õppetöö koordinaatori sõnul tegelikkuses ei rakendata. Õppetöö koordinaatori sõnul on osa õpilasi, kes töötavad või on väikelapsega kodus, soovinud õppeaega pikendada ja seda on neile võimaldatud, koostades neile võimalusel eraldi õppetöö graafik. Nemed läbivad õppekava mahu 64 ÕNi kahe aasta ja kahe kuuga. Sellise õppetöö ajalise pikendamise näol on tegemist tegelikult individuaalse õppekavaga.
- 8) Õppekava rakendamisega seotu (õppetöö päevikud gruppide kaupa, gruppide tunniplaanid nädalate kaupa jm) oli kättesaadav paber kandjal õppetöö koordinaatori juures.
- 9) Tunnijaotusplaan on kajastatud õppekava punktis 3.1, kus on moodulite loetelu ja maht õppenädalates. E-keskkonnas õppetöö päevikuid ei peeta. Õppetöö juhi kinnitusele (protokoll nr 2, 11.05.2016) saavad õpilased õpitulemuste kohta tagasisidet õppeperioodide lõpus ja jooksvalt õppetöö juhi poole pöördudes ning igapäevaselt kursusejuhendajalt. Koolis puudus järelevalve ajal õppeinfosüsteem, mis võimaldaks operatiivselt infot vahetada. Planeeritakse liituda mõne e-õppe keskkonnaga.
- 10) Kõikide 35 kosmeetiku õppekava järgi õppiva õpilase õppekeel on eesti keel. Kooli nõukogu 31.03.2016 koosoleku protokollist nr 4 nähtus, et 2016. aasta märtsis lõpetas kooli 42 kosmeetikut, kellest 11 õppekeel oli vene keel.
- 11) Kosmeetiku õppekavas on moodulid anatoomia ja füsioloogia (kaks ÕN), nahahaigused (üks ÕN) jpm, mis eeldaksid õpetajatelt meditsiinilist ettevalmistust. EHISE andmetel on meediku ettevalmistus direktoril ja ühel vene emakeelega õpetajal.

Koolis on vaja täpselt planeerida iga grupi õppetöö lähtuvalt kehtivast õppekavast ja jälgida ning analüüsida õppekava täitmist.

2.4.3. Praktikakorraldus

Iga õppekava kohustuslik osa on praktika, mille käigus rakendatakse omandatud teadmisi ja oskusi reaalses töösituatsioonis. Järelevalve ajal toimus nii kosmeetikute kui ka juuksurite praktika. Kooli kosmeetiku õppekava punkt 3 sätestab kosmeetiku eriala praktika mahuks esimesel õppeaastal kümme ja teisel õppeaastal viis õppenädalat. Praktika juhend on õppekava lisa 3. Praktika käigus osutatakse teenuseid klientidele, õpilaste tegevust jälgib praktika juhendaja. Valdavalt toimub praktika kooli ruumides sisustatud õppesalongides. Kooli direktori kinnitusele (protokoll nr 2, 10.05.2016) on õpilased osalenud praktilal Soomes, Saksamaal, Belgias ja Hispaanias projekti „Erasmus+“ ja teiste projektide raames. Praktika maht moodustab õppetöö mahust 25%. Praktika dokumenteeritakse eraldi päevikutes, õpilased koostavad praktikaaruande ja osalevad praktika kaitsmisel õpetajatest moodustatud komisjoni

ees. Kursusejuhendaja koostab iga õpilase kohta praktika analüüsi. Kursuse praktika analüüsi kiidab heaks kooli nõukogu. Kooli nõukogu koosolekute protokollides kajastub, et nõukogu on praktika analüüsid heaks kiidetud. Erakooliseaduse § 21² lõike 4 punkti 2 kohaselt annab nõunike kogu hinnangu kooli koostööle ettevõtetega praktika korraldamisel. Nõunike kogu seda teinud ei ole.

2.4.4. Õppelepingud

Järelevalves kontrolliti valikuliselt õpilase ja pidaja vahel sõlmitud lepinguid. Lepingute sõlmimisel oli kasutatud tüüpvormi, kus konkreetses lepingus oli muudetud lepingu number ja õpilase nimi.

- 1) Kehtivad lepingud (nt lepingud nr 1289, 1319, 1328) ei olnud kooskõlas erakooliseaduse § 17 lõike 4 punktis 8 ja lõikes 5 kehtestatud: vaidluste lahendamise kord oli määratud üldsõnaliselt, lepingu kohustusliku lisana oli õppekava asemel õppekava lühikirjeldus kahel leheküljel, millel oli õpilase allkiri; ei olnud ka viidet õppekava asukohale elektroonilises keskkonnas.
- 2) 2015. aastal sõlmitud lepingutes kasutatav terminoloogia ei ole kooskõlas kutseõppeasutuste seaduse §-s 28 kehtestatud. Seaduses sätestatud statsionaarse ja mittestatsionaarse õppe asemel on kehtivates lepingutes kasutatud termineid päevane, õhtune ja kaugõpe, tsükliõpe. Järelevalve ajal koolis mittestatsionaarset õpet ei olnud, kuid tüüplepingute tekstides on kaugõpe sätestatud.
- 3) Kõikides lepingutes on fikseeritud õppemaksud, näiteks lepingus 1302 on kirjas kosmeetikute päevase õppe, juuksurite päevase õppe, õhtuse õppe ja kaugõppe kogumaksumus ja kuu maksumus. Sama lepingu punkt 4.1.1. sätestab õppemaksu tasumise korra erakooli õppurile ja RKT alusel õppivale õppurile. RKT alusel õppiv õpilane on lepingu alusel kohustatud maksma üheksa korda 42 eurot õppemaksu, nende lepingus ei ole fikseeritud kogu õppe täismaksumust.
- 4) Kokku oli järelevalve ajal 17 juuksuri õppekaval õppijat, neist 14 RKT alusel.
- 5) Koolis on kõikidele RKT alusel õppivatele õpilastele koostatud lepingud, kus on kirjas nii õppurite õppemaksu tasumise kord kui ka RKT alusel õppiva õppija õppemaksu tasumise kord. Lepingus ei ole fikseeritud, kas õpilane õpib riigieelarvelisel kohal või tasub kogu õppe eest ise.
- 6) Lisaks lepingus sätestatud õppemaksule peavad õpilased tasuma ühekordseid makseid.
Näiteks lepingu 1302 punkt 3.2 sätestab, et kool kohustub väljastama õpilasele vajalikud õppematerjalid, kuid kooli kodulehel on kirjas, et õppemaksule lisanduvad ühekordsed maksud, mis tasutakse ühe kuu jooksul peale õppe algust. Kodulehe andmetel maksab instrumentaarium kosmeetikutele 400 eurot ja juuksuritele 460 eurot ja erialaainete paberandjal õppematerjal kosmeetikutele ja juuksuritele 54 eurot. Need maksed õppelepingutes ei kajastunud. Neid peavad tasuma ka riigieelarvelisel kohal õppivad õpilased.
- 7) Õppelepingutes ei kajastunud ka eksamitasud, mis kodulehe andmetel on kutseeksami puhul ca 200 eurot ning CIDESCO eksami puhul ca 350 eurot. Kui õpilane soovib teha vastava eksami, peab ta lisatasu maksma. Koolieksam on tasuta. Õpilaste sõnul (protokoll nr 1, 11.05.2016) on ühekordsed maksed kohustuslikud ja neid tasumata ei saa õpinguid alustada või lõpetada. Direktoriga vesteldes (protokoll nr 2, 10.05.2016) ilmnes, et õppevahendid, mis jäävad õpilastele, ostavad kõik õpilased ise välja. Õppevahendite saamiseks on direktori sõnul kolm võimalust: kooli poolt organiseeritud allhange, õpilased ostavad firmadest ise või kasutavad eelnevate õppurite töövahendeid.

Koolis peaks iga õpilasega sõlmitavas lepingus täpselt fikseerima, milline on konkreetselt tema õppemaks. Kutseõppeasutuse seaduse § 47 lõige 6 sätestab, et koolil on õigus nõuda õppekulude hüvitamist ainult õpilastelt, kes ei õpi riikliku koolitustellimuse alusel rahastatud koolituskohal. Seega RKT kohal õppivalt õpilaselt õppemaksu võtta ei ole lubatud.

2.4.5. Õppetoetuste maksmise kord

Haridus- ja teadusministri 28.08.2013 määruse nr 23 „Kutseõppeasutuse arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise kord“ § 7 lõike 2 punkt 14 sätestab, et toetuste ja stipendiumite määramise ja maksmise tingimused ja kord määratakse kooli õppekorralduseeskirjas.

- 1) Kooli õppekorralduseeskirja punkt 7.4 sätestab, et korraga kogu õppemaksu tasumisel kümne päeva jooksul alates lepingu sõlmimisest kehtib 5% soodustus. Direktoriga vestluses (protokoll nr 2, 10.05.2016) selgus, et seda arvestatakse. Soodustus ei kajastu lepingus, vaid õpilast teavitatakse lepingu sõlmimisel, viidates õppekorralduseeskirjale, mis on direktori sõnul lepingu osa. Lepingusse on kirjutatud õppemaksu kogusumma, arve saab õpilane väiksemale summale. Direktori sõnul arvestust soodustuse saajate kohta ei peeta, see kajastub ainult arvel.
- 2) Direktori kinnitusel (protokoll nr 2, 10.05.2016) on õpilasel vastavalt õppekorralduseeskirja punktile 7.3 õigus saada seadusega kehtestatud rahalisi soodustusi ja toetusi ning vajadusel selgitatakse õpilastele nende õigusi kursusetunnis.
- 3) Kooli põhikirja järgi koolis õppetipendiume ja rahalisi toetusi ei maksta.

2.4.6. Õpilaste väljaarvamine

Õpilase väljaarvamine kooli õpilaste nimekirjast vormistatakse direktori käskkirjaga. Valikuliselt (direktori 04.01.2016 käskkiri nr 1.15.1/1; direktori 11.01.2016 käskkiri nr 1-15.4) käskkirju analüüsid selgus, et käskkirjade vormistamisel oli märgitud käskkirja andmise faktiline ja õiguslik alus, kuid puudus haldusmenetluse seaduse § 57 lõikes 1 sätestatu kohaselt viide haldusakti vaidlustamise võimaluste, koha, tähtaja ja korra kohta. Enamiku väljaarvamiskäskkirjade aluseks on olnud õpilase avaldus. Kooli nimekirjast arvati 2015/2016. õppeaastal välja üheksa kosmeetiku õppekaval õppivat õpilast (9,5% kooli õpilastest, 12% kosmeetika õppekava õpilastest). Koolis ei ole analüüsitud väljalangevust ja selle põhjuseid. Õppetöö juhiga toimunud vestlusest (protokoll nr 1, 09.05.2016) ilmnas, et iga õpilasega, kes õpingud katkestab, toimub individuaalne vestlus ja enamasti on põhjused majanduslikud. Kõik õpilased on lahkunud koolist omal soovil.

3. KOKKUVÕTE

- 3.1. Kool on 1998. aastast rahvusvahelise kosmeetikute organisatsiooni *Comite International d'Estetique et Cosmetologie* liige ja lõpetanutel on võimalus sooritada rahvusvaheliselt tunnustatud CIDESCO eksam. Kool on rahvusvahelise *Pivot Pointi* koolitusüsteemi ametlik maaletooja Eestis ning lõpetanud saavad *Pivot Pointi* juuksuristilisti sertifikaadi.
- 3.2. Koolile on antud õppe läbiviimise õigus iluteeninduse õppekavarühmas 2021. aasta 31. jaanuarini. Kool pakub nii tasuta kui ka tasulist õpet, korraldatakse ka täiskasvanute täienduskoolitust.
- 3.3. Järelevalve ajal õppis koolis 53 õpilast, neist juuksuri õppekaval 18 ja kosmeetiku õppekaval 35. Aastateks 2016–2018 on koolile kinnitatud riikliku koolitustellimusega igal aastal kümme õppekohta. Riikliku koolitustellimuse alusel õppis järelevalve ajal juuksuri õppekaval 14 õpilast.
- 3.4. Koolis ei ole õpilasega sõlmitavas lepingus täpselt fikseeritud, milline on tema õppemaks. Kutseõppeasutuse seaduse § 47 lõike 6 kohaselt on õigus nõuda õppekulude hüvitamist ainult õpilastelt, kes ei õpi RKT alusel rahastatud koolituskohal, ning RKT kohal õppivalt õpilaselt õppemaksu võtta ei ole lubatud. Järelevalve käigus selgus, et õppemaksu võeti ka RKT kohal õppivatelt õpilastelt.

- 3.5. Järelevalves kontrolliti ka andmeid EHISes. Ilmnes, et ebatäpsusi oli õpilaste õppevormide märkimisel, mis parandati järelevalve ajal. Pedagoogide täienduskoolituste kohta olid andmed puudulikud.
- 3.6. Kehtiv arengukava, põhikiri ja õppekorralduseeskiri ei ole osaliselt kooskõlas kutseõppeasutuse tegevust reguleerivate õigusaktidega, õpilase ja kooli vahelised lepingud ei ole osaliselt kooskõlas erakooliseaduses sätestatuga.
- 3.7. Koolis ei peeta täpset arvestust õppekava täitmise kohta, ei ole jälgitud ja analüüsitud õppekava mahtu ja ainete õppekava täitmist. Kosmeetiku õppekava maht (60 ÕN) ja tegelikkus (64 ÕN) ei olnud kooskõlas.

4. ETTEPANEKUD KOOLI DIREKTORILE

- 4.1. Õppekorraldusest asjakohase ja kiire ülevaate saamiseks võtta koolis kasutusele elektrooniline õppeinfosüsteem.
- 4.2. Kasutada kooli dokumentides kutseõppeasutuse seaduses sätestatud terminoloogiat.
- 4.3. Sätestada kooli dokumentides õppevõlgnevuste likvideerimise võimalused ja tingimused.
- 4.4. Analüüsida õppekava täitmist.
- 4.5. Viia õppekava ja õppetöö tegelik maht vastavusse.

5. ETTEKIRJUTUSED KOOLI PIDAJALE

- 5.1. Viia kooli põhikiri kooskõlla kutseõppeasutuse tegevust reguleerivate õigusaktidega. Tähtaeg: 01.09.2016.
- 5.2. Viia õpilase ja erakooli pidaja vahelised lepingud kooskõlla erakooliseaduse § 17 lõike 4 punktis 5 kehtestatuga ning kutseõppeasutuse seaduse §-s 28 ja § 44 lõikes 3 sätestatuga. Tähtaeg: 01.09.2016.
- 5.3. Tagada riikliku koolitustellimuse kohal olevatele õpilastele õppemaksuta õpe vastavalt kutseõppeasutuse seaduse § 47 lõikele 6. Tähtaeg: 01.07.2016.

6. ETTEKIRJUTUSED KOOLI NÕUKOGULE

- 6.1. Lähtuda nõukogu töö korraldamisel kooli põhikirjast ja kutseõppeasutuse seaduse § 17 lõikest 5. Tähtaeg: 01.09.2016.
- 6.2. Viia kooli õppekorralduseeskiri vastavusse haridus- ja teadusministri 28.08.2013 määruse nr 23 „Kutseõppeasutuse arendustegevust ja õppekasvatustööd käsitlevate kohustuslike dokumentide nõuded ja dokumentide pidamise kord“ §-s 7 kehtestatuga. Tähtaeg: 01.09.2016.

7. ETTEKIRJUTUSED KOOLI DIREKTORILE

- 7.1. Korraldada kooli õpilasesinduse valimine lähtuvalt kutseõppeasutuse seaduse § 42 lõikes 5 kehtestatust. Tähtaeg: 01.10.2016.
- 7.2. Lähtuda andmete kandmisel EHISesse Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 22 lõikes 2 kehtestatust. Tähtaeg: 01.07.2016.
- 7.3. Avalikustada kooli veebilehel õppekorralduseeskiri täismahus lähtudes kutseõppeasutuse seaduse § 25 lõikes 6 kehtestatust. Tähtaeg: 01.07.2016.

(allkirjastatud digitaalselt)

Sirje Luide
Harju Maavalitsuse
haridus- ja kultuuritalituse
peainspektor